

Jenő, Hercz Sándor, Ruzs Guidó, László Pál, Koses Antal, E. Csiky Imre, Jankovics Ferencz, Goldfeld Jenő, Horvát Andor, Putnoky Imre, Bigler Aladár, Fursatz Lipót, Henyl István, *Flam Róbert*, Prágyik Flóris, Joó István, Kutlik Félix. Az aszói «Petőfi-kör» könyvtára. Inset Lajos, Glazsevszky Adám, Harmath Iván, Spatz Ödön, Kakher Győző, Politzer Hugó, Spur Endre, Szegedi János, Bodócs István, Havas Győző, Hevér Ferencz, Neoschil Antal és Sándor, Przybilla Jenő, Ajtay Géza, Deszkásy Boldizsár, Molnár Albert, Molnár Aladár, Czikker Ferencz, Pappszász Tamás, Dömötör Lajos, Finger Béla, Géczy Géza, Andreánszky István, Deutsch Ignác, Pollák István és Aurél, Viski Jenő, Borosnyav Oszkár, L. Gyárfás Elemér, Novák J., Fink Tibor, Divéky Manó, Antony Gyula, Simonyi Kálmán, Erdős Fülöp, Gáspár Béla, Donáth Géza, Kis Béla, Szauer József, Emmerling László, Kis Gyula, Ács Nagy István, Kiszely Géza, Rosenberg Ferencz, Balás Imre, Schwarz Frigyes, Vadas Gyula, Király Jenő, Zneyemszky Nándor, Ronchetti József, Vécei Ferencz, Vass Béla, Bohrandt Lajos, ifj. Szrogh István, Jóska Sándor, Köszler Arthur, Ráth Géza, Heil Ernő, Török József, Wundszám Sándor, Megele Ödön, Landesmann Oszkár, Jámor Zoltán, Nagy Péter, Wirtschaftfer Béla, Zarányi Gusztáv, Varga Csongor, Vida Károly, Engel József.

A jutalmul kitűzött könyvet («Külföldi lant») *Flam Róbert* aradi reáliskolai tanuló előfizetők nyerte meg.

A **Vörösmarty-szobor** javára «Vörösmarty-szám»-unk fejében folytatólagosan a következő tanintézetektől kaptunk adományokat:

Múlt heti kimutatásunk	865 kor. 38 fill.
A szegárdi állami főgimnázium önkéntes adakozása	25 " 20 "
Budapesti II. ker. állami főreáliskola	11 " 60 "
Nagyvárad állami főreáliskola	10 " " "
Rimaszombati prot. főgimnázium	10 " " "
Soproni Láhne-féle főgimnázium	10 " " "
Brassói róm. kath. főgimnázium	10 " " "
Késmárki ág. ev. lyceum	10 " " "
Mezőtúri ev. ref. főgimnázium	10 " " "
Csurgói ev. ref. főgimnázium	9 " 89 "
Soproni ág. ev. főgimnázium	8 " " "
Szegárdi állami főgimnázium	7 " 40 "
Budapesti ág. ev. főgimnázium	7 " 30 "
Pozsonyi ág. ev. lyceum	6 " " "
Eperjesi ág. ev. főgimnázium	5 " 30 "
Mármaroszigeti róm. kath. algimn.	2 " " "
Kisszebeni róm. kath. gimnázium	2 " " "
Szilágyosmlyói róm. kath. főgimnázium	2 " " "
Szegedi állami főreáliskola	1 " 50 "
Vácsi kath. főgimnázium	1 " 20 "
	1014 kor. 77 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Az új előfizetőket ismétellen figyelmeztetjük, hogy a két regénynek októbertől kezdve megjelent folytatásait könyvtalukban összefűzve 60 fillérért megkaphatják a kiadóhivataltól. Leggyorszerűbb a 60 fillért postautalványon beküldeni, s a két regényfolytatást kéri. Tizenhárom és fél ívnyi terjedelmű csinos könyvről lévén szó, ingyen a kiadóhivataltól nem adható.

Marzsó testvérek. (Bécs.) A László bácsi nehezményes levelét megkaptam. A dolgot elintéztam. Tehát testvérek és nem «Gebrüder». A regénypótlékért bizony fizetni kell. A bácsit meleg szeretettel üdvözlöm, s ha útam Bécsbe visz, meglátogatom. — **M. J.** (Brassó.)

Gyűjtőívet küldtünk. Azt a bizonyos dolgozatot beküldheti, de hogy lapunkban közöljük-e, azt nem tudom előre. — **R. J.** (Nyitra.) Levelét átadtam a sakkrovat vezetőjének. Ő majd ad útbaigazítást. — **M. S.** (Buda.) Elfogadtuk. — **T. O.** A jutalmkönyvek az összes rejtvényekre vannak kitéve. Minden rejtvényre külön jutalmkönyvet nem adhatunk. — **Sz. E.** (*Kossuth Lajos jere haza.*) Vannak benne sikerült sorok, egészben véve még nem sikerült. — **Kovács Géza.** (Losoncz.) Nekünk ahhoz a bizonyos laphoz nem volt semmi közünk. Ügyeibe épenséggel nem árthatjuk be magunkat. — **Techet Károly.** (Sopron.) Néhány évvel ezelőtt jelent meg egy, de az sem tudott boldogulni. Jelenleg nem jelenik meg egy sem. — **Érdeklődő.** Van. Így ajánlatát nem fogadhatjuk el. — **Szegedi János.** Beküldheti, ha jó, közölni fogjuk. — **Gy. E.** (Nagy-Szeben.) A dolgozatot megkaptam, de még nem volt időm, hogy elolvassam. Mihelyt ráérek, megkapja a választ. Az a másik dolog olyan természetű, hogy lapunkban aligha közölhetjük. A matematikai értekezéseket ugyancsak mesternek kell megírnia, hogy általános érdeklődést tudjon kelteni. Egyébfajta ismeretterjesztő közleményről eddig is gondoskodtunk, ezután is gondoskodunk. Szíves érdeklődése dícséretre méltó. — **Reök Béla.** Forduljon abban az ügyben Zakariás Sándor úrhoz (Kassa, Fő-tér) ő szívesen ad minden effajta kérdésben felvilágosítást. — **Boldogulás.** Édes székely atyámfia, hát már mire való ilyen fájdalmas versnek az írása? . . . Az ifjúság örüljön az életnek, a munkának, s hagyjon békét a sírhalmoknak. Majd később elég oka lehet szomorkodni! Kívánjuk, hogy ne legyen. A vers gyöngye. — **Kollmann Jenő.** (Pécs.) Megjelenik akkor is. Kérjen a «Természet»-ből (szerk. Lendl Adolf, Budapest, II., Donáth-utca 7.) mutatványszámot. Az ezéjlanak meg fog felelni. — **Hercz Sándor.** Olyan fajta közleményeink nem lesznek. Ajánljuk *Rupp Kornél* dr. «Ezer Irasbeli Feladvány» című könyvét. Ára 4 korona. Kapható a Franklin-Társulatnál (Budapest, Egyetem-utca 4.). — **Ruzs Guidó.** Napoleon erkölcsi vétsége a szertelen hatalomra való vágy és a nemzetek jogainak zsarnoki eltiprása lehetett — ha ugyan Napoleon életéből tragédiát akar írni. Másik kérdésére az alkalommal nincs módunkban megfelelni. — **Christianus** Első zsengeje még igen zsenge. — **Régi előfizető.** Levelét átadtuk a zenerovat vezetőjének. Ő majd megfelel rá, s a következő számban tudatjuk önnel. — **Cs. J.** Ön előbb úgy írta, harmadszor kérem fel, aztán kihúzza, s helyébe ezt írta: *szólítom fel.* Kár volt azt kihúznia! Csak szerénység, barátom, csak szerénység! — **J. Jenő tanár.** (Somorja.) Külön levélben válaszolunk. — **K. B.** Azokból a tárgyakkól, a melyeket a kereskedelmiben tanulnak. Egyébiránt menjen el a kereskedelmi iskola igazgatójához, s ő majd szívesen útbaigazítja önt vagy a szüleit. — **B. L.** (Az e . . . temetőben.) Van benne hangulat, a versforma is csinos, de a második és harmadik versszak nagyon lapos, prózai. «Az ezüst meynyekző» kirí onnan. — **«Igyekvő».** Heraklesről ne írjon verset! . . . A téma nagyon új, prózában már meg van, vers is készült róla görögül meg egyéb nyelveken. — **W. B.** Levelét átadtuk a zenerovat vezetőjének.

AJANDEKUL
kiválóan alkalmasak a
fotografáló készülékek,
Laternamagikák, Sciopiconok,
mivel szórakoztató és tanulmányos idő-
töltést nyújtanak. B5 választékban kap-
hatók 8965

Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
fényképező-eszközök szaküzletében,
Budapest, IV., Károly-utca 1.
Január hó 1-től kezdve, IV., Városház-utca 1. szám, Standard-palota
Kossuth Lajos-utca sarok.
Arjegyék kívánatra ingyen.

Kodakok, albumok, kartonok.

Objektívek, kamarak.
Filmek, lemezek, Veszszerek.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre . . . 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre . . . 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre . . . 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

HÁLADATOSSÁG.

A jótéteményt élvezők figyelmébe.

Nem is olvastam a lapokban, csak egy jó öreg barátomtól hallottam a következő esetet: «A mi nap a budapesti műegyetemi hallgatók segítő-egyesületének a helyiségében megjelent egy úr. Elmondotta, hogy ő mérnök, egykor tagja volt a segítő-egyesületnek; szegény fiú lévén, némi segítyt is kapott, s ez neki akkor igen-igen nagy jótétemény volt. Most eljött, hogy adósságát megfizesse. Ezt mondván nyolczszáz koronát olvasott le az asztalra. «Ebben — úgymond — benne van az én régi tartozásom kamatok kamatjaival együtt. Használja fel a segítő-egyesület a maga nemes ezéljaira».

Ezt mondotta el az én lelkes öreg barátom és örömtől ragyogott a szeme. Igen, ma már odáig jutottunk, hogy külön örvidenünk kell, ha valaki szép és dícséretes dolgot cselekszik, ha valaki haladatos tud lenni a maga jótéteményei iránt. Ma odáig jutottunk, hogy meg kell dícsérni a gyermeket, a ki embernyi emberré eseperevedve, szerető gondossággal veszi magához elaggott, elszegényedett szüleit és ápolja.

Pedig mindez olyan természetes dolog. Az örök Igazság régi törvénye. Csakhogy — úgy látszik — a törvények is elavulnak az idők folyamán — s az új idők új törvényeket szentesítenek. Van a mai új törvények között számos haszontalan, sőt megvetendő. Ma nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a jótéteményt nem kérjük, nem epedve várjuk, hanem megköveteljük, s ha nincs benne részünk, vádló gyanánt lépünk fel az emberekkel, az intézményekkel, sőt az egész emberiséggel szemben. Ma megtörténik, hogy a szegény diák, a ki ingyen ebédet kap, épen olyan illetlen,

mint rossz viccekkel csúfolja ki az ebédet; s hogy a szegény diák, a ki az iskola segítő-egyesületétől könyveket kap, az év végén rongyosan, piszkosan, másokra nézve hasznavehetetlenül adja vissza . . .

A *Háladatosság* pedig pirul az ilyen dolgok láttára és hallatára, az *Igazság* pedig felháborodik és megbotránkozik.

És ime akad mégis ember, a ki évek múltával megemlékezik az ő régi adósságáról, mert minden becsületes ember becsületbeli adósságának tekint a jótéteményt, melyben valaha részesült — megemlékezik róla és eljön fizetni.

No hát emberem az ilyen ember! És ne müljék el ez, a nélkül, hogy reá ne mutassak lelki nagy örömmel, s ne mondjam néktek:

— Bármily csekély az a jótétemény, melynek ti az életben születek vagy idegenek részéről osztályosai lesztek: el ne feledjétek. A jótéteménynek emlékeztében tartása: a *belső szó*, mely megóv titeket sok késő bánattól, sok belső önvádtól; ez tartja meg a súlygyent a lelki világban, ez készít elő a legnemesebb és legtisztább örömré, melyre valaha számot tarthattok, ha visszafizetvén az adósságot, megszerzitek lelketeknek a teljes nyugalmat.

Az a nyolczszáz korona tíz-húsz műegyetemi hallgató fog talán akkor segíteni, mikor néhány forintnak előtte nagyobb az értéke, mint később egy vagyonnak. A jótétemény igazi rendeltetése az, hogy újabb jótéteménynek legyen a szülője.

Az örök Igazság régi törvényeit tartjuk tiszteltben. A háladatosság bár egyszerű kötelesség, ám azért nevezzük tiszteletreméltó és szép erénynek.

G. M.

EGY KIS FIÚ EMLÉKÉRE.

Megszoktam, hogy este, reggel
Ott láttam őt játszadozni.
Nem vidáman — más gyerekkel,
Hanem félre, egymagába'
Elhagyottan, mint kis árva.
Hallgatagon, elmélyedve
Egyszerű kis játékába . . .
— És ilyenkor elgondoltam:
Mikor én is gyermek voltam!

Vén akácza hűvös lombja
— Ott a zajos utcaszélen —
Elringatta mély álomba
S szorongatva kis játékát
Búja boldogságba ment át —
— Szótlan ajka mosolygásba.
Szegény gyermek! Szegény árva
Mig más aludt puha ágyon
Őt itt nyomta el az álom.
Úgy elnéztem . . . s elgondoltam:
Mikor én is gyermek voltam!

S ha alkonyúlt, anyját várva
El-eljárt az utcásarkra.
S ha meglátta nagysokára
Röpült felé: «Édes anyám!»
S legboldogabb Ő volt talán!
Meggaggatta, kérdezgette.
Ha elmondta, újra kezdte.
Úgy örült a kis kenyérnek.
Úgy tipegett ott mellette! —
Én meg néztem . . . s elgondoltam:
Mikor én is gyermek voltam!

De egy reggel nem találtam!
Este sem állt ott a sarkon.
Másnap . . . aztán . . . vártam . . . vártam
Mind hasztalan. — A míg egyszer
Ködös, borús őszi reggel
A rozoga kapufélen
Kis koporsó állt szerényen!
— A kis fiút abba zárták
Megsirrattam a kis árvát
S míg ott álltam . . . elgondoltam:
Neked talán legjobb ottan . . .

Erdei Károly.

AZ ÚJ ANGOL KIRÁLY.

Eduárdból, kit eddig az egész világ walesi (olv. velszi) herceg néven ismert Angolország trónörökösül, király lett. A történelem lapjain úgy fog szerepelni, mint VII. Eduárd angol király, s a történetíró majdan följegyezi róla, hogy midőn trónra került, már hatvanegyedik évében járt. Aminthogy a 82 éves uralkodók ritkák, úgy ritkák az olyan trónörökösök is, a kik életük javát, mint trónörökösök töltik el.

Az egykori walesi herceg s a mostani angol király, mint nagypapa került a trónra. Legidősebb fia szintén férfikora legszebb évében van. (35 éves). Eduárd angol királyt egész Európa ismeri.

A WALESI HERCEG NEJÉVEL ÉS GYERMEKEIVEL.
(1867-BEN).

Ifjabb éveiben évek hosszú során egyebet sem tett, mint utazott. Huzamosabb ideig lakott Franciaország fővárosában, ellátogatott hazánkba is, mert a megboldogult Rudolf trónörökösnek jó barátja volt. Ismeri és szereti hazánkat. A görögnyi vadászatokon, hadgyakorlatokon gyakran résztvett, mint a magyar trónörökös vendégszerető hajlékának szívesen látott vendége. Hatalmas, daliás alakú ifjú volt akkor, tele pezsgő életkedvvel, szép és a sport minden nemében kitűnő, bánásmódjában, viselkedésében megnyerő.

Kortársai úgy ismerték őt, mint vidám, társaságot kedvelő embert, a ki homlokegyenest ellenkezett az udvari szertartásokat mindenek felett szerető anyjával.

Állami dolgokkal nem igen foglalkozott. Anyja őt is mellőzte, mint annak idején Mária Terézia a fiát, II. Józsefet. Nem is volt tehát anyja életében soha alkalma arra, hogy uralkodásra temettségének tanujelét adhassa.

Azok az apró vonások, melyeket gyermekkorából föllevenitene: arról tanuskodnak, hogy szülei ugyancsak szigorúan nevelték, polgári egyszerűséggel és józansággal. Mert a kis királyfiu ugyancsak szerette másokkal s különösen az alárendeltebb helyzetben levőkkel éreztetni, hogy ő ki s hogy neki minden szabad.

Elmondunk két kis történetkétgyermekkorából:

állítván a síró gyermeket, így szólt hozzá: «Addig itt maradsz, míg a miss meg nem engedi, hogy innen kijöjj!»

Kevéssel ezután a kis Ede szüleivel Wight szigetén mulatott. Egyszer a kis herceg magányosan kiment a tenger partjára. Hát ott látja, hogy egy halászfíu a sapkájába színes kagylókat szed össze. Ede odament s fölrugta a sapkát, hogy a kagylók

VII. EDVÁRD ANGOL KIRÁLY MAGYAR HUSZÁREZREDÉNEK EGYENRUHÁJÁBAN.

A kis Ede öt éves korában eleven, pajkos fiú volt. Nevelőnője miss Eliza, csinyjeiért megfedtte. A gyerek visszapattogott, hogy neki senki sem parancsol, mert ő a walesi herceg. A miss erre fellekereste Albert herceget, az atyját s megkérte, hogy intse meg fiát. Az atya egyik kezében a bibliával, a másikban pälczikával jelent meg. A bibliából a példabeszédekből felolvasta, hogy az atya engedetlen fiát fenytse meg; azután térdére fektetve fiát, jól kiporolta a nadrágját s szögletbe

tovagurultak. A halászfíu ráförmedt a pajkos urfíra: «Ne bánts a sapkám, mert majd nyakonüttek!» s újra összeszedte a szertegurult kagylókat sapkájába. A kis Ede azért is újra fölrugta a kagylóval telt sapkát. Ekkor az erősebb halászfíu nekiment a királyfinak s ugyancsak megdöngötte. A megvert fiu ordítva fut anyjához panaszsra. Az anya előhívatta a halászfíut, szembesítette a maga fiával, elmondatta a történet dolgot s végül ki-mondta az ítéletet: «Jól tetted!» aztán fiához

fordulva így szólt: «Te meg tanuld meg ebből, hogy ne bántsd a másét!»

Ehhez hasonló dolgok megtörténtek más uralkodókkal is, a nélkül, hogy belőlük a jövőre nézve nagy események következtek volna be.

A józan angol nevelésben volt része, melyet sok tekintetben méltó volna más nemzeteknél is utánozni. Az angolok ugyanis nemcsak a szellemi, de a testi kifejlődésre is nagy súlyt helyeznek s Eduárd király ennek köszönhetette rendkívüli ügyességét, testének hatalmas erejét. Mint fiatal ember méltán feltűnt mindenütt, a hol csak megfordult. Nem lévén alkalma arra, hogy az ország kormányába beleszóljon, sok ideig magán kedvteléseit űzte. Sokat járt-kelt, mindenütt fejedelmi bőkezűséggel élt s e miatt jött nem egyszer összeütközésbe takarékos anyjával. Az anya és fia között a szeretet kapcsolata egy időre meg is lazult, miglen a mindent kibékítő halál megenyhítette a haragot.

Eduárd ma a világ egyik leghatalmasabb trónjára ül. Nem fiatal vér lüktet immár ereiben. Józan megfontolás és komolyság érlelték meg lelkét s bizonyára teljes mértékben érezi, hogy minő örökség jutott osztályrészéül s minő feladat vár reá.

A milliók sorsát intéző uralkodók nemes hivatása vajha állana minél tisztultabb alakban előtte, s vajha a nagy hatalmú Anglia uralkodója, ki eddig a világ divatjának volt elismert királya, nevét a világtörténelemben is dicső tettekkel örökítené meg!

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 18

— Hallgass a szivedre, Nydia, a te jó szived is helyesen útba fog mindig igazítani.

— Soha!... Soha! — felelé a vak leány könyjeit törülgetve.

Nydia boldog volt, hogy Glaukus most törődött vele, tanácsot adott neki, figyelmeztetve a hibájára. Hogy beszélt neki az ő szegény, leigázott hazájáról, Athénről.

A vak leány lelkesedett:

— Beszélj nekem még Görögországról, Glaukus! Az én bölcsöm is ott ringott az Olympus aljában, holott egykor az istenek palotái állottak... Mondják, hogy gyönyörű egy föld az, én nem tudhatom, mert soha sem láttam, de a szívem azt dobogja, hogy szépnek, esodálatosan szépnek kell lennie. A levegője édes balszam, nem borzongató hideg, mint ez Pompéjiben. Mesélj Glaukus Görögországról! Való igaz, hogy szegény, együgyű gyermek vagyok, de azért megértelek téged; s ha eljőnnének ismét a dicsőséges küzdelmek napjai, megmutatnám, hogy milyennek kell az igazi

görög honleánynak lennie! E kéz, mely gyöngéd virágokból koszorút fon a mulatozók homlokára, tudna babékoszorút fenni a diadalmas hősnek.

— Oh, ha eljönne, ... ha eljöhetne valaha az a nap! — áradozott hévvel Glaukus, kire a vak leány lelkesedése szintén ráragadt... De nem!... A nap leáldozott... sötétség van körülöttünk, régi nagy dicsőségünk napja nem tűn fel többé egünkön... fond tovább a rózsakoszorút a mulatozó homlokára, Nydia!

Erőltetett vidámsággal mondá Glaukus e szavakat. Aztán hosszan hallgatott, gondolataiba mélyedt. Nydia elővette hangszerét és megpengetve a húrokat, énekelt:

Babérra immár ma ki vágyik?
Hősöknek a sírján lelheti csak!
Letépní ki merné egy levelét,
Babérlevelét a síri halomnak?
A rózsák miénk, fűzzük koszorúba
Örvend neki egykép az úr meg a szolgálja.

Emléknek a gyásza, ha könyeket ejtet,
Emléke a holtak, a síri lakónak;
És hogyha Szabadság s büszke Remények
Nagy álmai szerte foszognak:
A rózsák füzére borul a fejedre
S perdülnek a Hórák tánczra... nevetve.

S ha nem mosolyog reánk a dicsőség:
Kinálkozik a dal, s lantnak a húrja,
Feledni a múltat, s a múltnak a hősét,
S vágyódní epedve mirtus-koszorúra!
A rózsák miénk!... A rózsák füzére!
Ah élni, be szép... — magunk örömeire!

XIX.

Nydia és Julia. — A keresztény és a pogány testvér.

— Milyen boldog Jone, hogy láthatja Glaukust!... — tünődék magában a vak leány, a mint az esti szürkületben hazafelé tapogatózott.

Hirtelen női hangothallott. Valaki megszólította: — Vak virágáros leányka hova mégy? ... Hol hagyta a kosaradat? ... Eladtad minden virágodat?

Julia, a gazdag Diomedes büszke leánya volt az, a ki így szólott Nydiához. Atyjával és egy rabszolgával jött, a rabszolga kézi lámpással világított nekik. Valami vidám lakomáról tértek haza.

— Reá ismersz a hangomra? — kérde Julia. — A dúsgazdag Diomedes leánya vagyok.

— Reád ismertem a hangodról, nemes Julia!... Bocsáss meg!... Nincs eladni való virágom.

— Hallottam, hogy Glaukus, a szép görög megvásárolt téged — igaz?

— A nápolyi Jone szolgálója vagyok! — viszonzá Nydia.

— Mondd csak, igaz, hogy —

— Jer már! — szakítá őt félbe Diomedes, kezd hüvös lenni, ne fecsegy azzal a vak leánnyal, rendeld ötmagadhoz, ha valami mondani való van neki.

— Jer velem, leány! — parancsolá ellenmondást nem tűrő hangon Julia, sok mindenfélét akart tőled kérdezni, jer!

— Ma este nem mehctek, már későre jár az idő; nem vagyok a magam ura, nemes Julia, haza kell mennem.

— Eh, mit, a szelid Jone csak nem fog megszidni, — azt meséli róla, hogy csupa báj és jószág... Különben, jere el holnap reggel... Ne feledd el, hogy előbb én voltam a te jóakaród.

— Eljövök — felelé Nydia. A türelmetlen Diomedes pedig újlag sürgette Juliát, hogy siessen. Juliának kellett mennie, a nélkül hogy a nyelvén akadt kérdést kimondhatta volna.

Ezalatt Jonét Apácides látogatta meg. Amaz emlékezetes jelenet óta az egyiptomi házában, nem látta őt Jone. Isis papja rendesen nagyon szótalan volt, komoly gondolatokba mélyedve ült testvére mellett, jóformán ügyet sem vetett reá, pedig egykor oly bizalmas, kedves és figyelmes volt huga irányában. Jonénak nagyon fáj, titkon

évidött is a gondolat, hogy bátyja úgy elidegenedett tőle; végül beletörődött; az új hivatás rideg kötelességeinek tudta be. Ezek rabolták el tőle a jó testvért. Boldogságának édes érzetét gyakran megkeserítette a tudat, hogy Apácides nem érez vele, nem tud örömeiben, reményeiben osztozni. Redővel barázdált homlokát, sovány arczát, kezét, ha látta: elfacsarodott Jonénak a szíve.

Ez alkalommal a fiatalpaparczán némi nyugalom, szemeiben a vidámságnak szelid fénye csillámlott. Évek óta nem látta ilyenek bátyját.

— Az istenek áldjanak meg, bátyám! — mondá Jone s megölelte Apácidest.

— Az istenek!... Hogy mondhatod ezt?... Hiszen csak egy Isten van!

— Bátyám!

— Ha a názárenusoknak csakugyan igazuk volna?... Ha az egyedüllévő Isten mindentudó, mindenható, mindenütt jelenvaló lenne?... Ha az a sok faragott bálványkép, mely a földön van,

mind hamis, álistenek, démonok volnának?... Meglehet, hogy így van, Jone!

— Lehet-e ilyesmit elhinni?... És ha elhithetők: nem volna-e szomorú ez a hit? — viszonzá Jone eltünődve. — Hogy a földön csak emberek laknak, hogy a hegyekben nincsenek oreádok, a forrásokban nincsenek nymphák, hogy a virágok lehelleiben nem érezzük istenek lehelleit?... Üres és boldogtalan lenne az egész világ. Mi maradna a földön?... Por és szeny. Nem, ... nem

APÁCIDES ÉS ARBACES.

Apácides, az isteneket nem adhatjuk oda az Istenért.

Ezt mondotta Jone, s ezt kellett mindazoknak mondaniok és érezniök, kik a görög vagy római hitrege költészetének hatását érezték. Ebből megítélhetjük, hogy minő kemény harezot kellett a kereszténységnek a pogánysággal vívnia.

A görögöknek minden eselekedetibe — még a leghétköznapiabbakba is belejátszott a vallás. Életük egyik alkotó része volt. Az életnek minden apró jelensége összeköttetésben állott a sok isten közül valamelyikkel; ha ittak, az első pohár az istené volt; ha házuk ajtaját virágfüzérrel díszítették: az is valamelyik istennek a tiszteletére történt. Apácides még nem volt keresztény, de már elhatározta, hogy azzá lesz. Olinthus oktatásának meg volt a kellő hatása. Hugának a beszéde úgy tűnt fel neki, mintha a gonosz szellem, a sátán sugallata lett volna. Szenvedélyes, türelmetlen hangon válaszolt Jonének; úgy, hogy a leány inkább elméjének megzavarodásától féltette bátyját, hogy sem izgatottsága miatt rettegett volna.

— Szegény bátyám! . . . Az a rideg és kimerítő hivatás, melynek magadat szentelted, megtámadták elmédet. Ül ide közel hozzám, Apácides, nyújtsd a kezedet. Hadd törüljem le homlokodról a verejtékcseppeket. Ne haragudjál reám, lásd, nem értelek; de hidd el Jone nem akart téged megbántani, most sem, soha sem.

— Jone — mondá Apácides gyöngéden átkarolva hugát — lehetséges-e az, hogy te is . . . te is örök kárhozatra juss?

— Dii meliora! (Az istenek óvjanak meg engem) — mondá Jone; e szavakkal szoktak abban az időben a gonosz jóslatok ellen felfohászkozni.

Apácides hirtelen felugrott. Bántotta őt hugának ez a babonássága, halkan mormogott egy pár szót, s az ajtó felé tartott. A küszöbön még egyszer megállott, visszafordult, két karját ölelésre tárta ki, Jone odaszaladt hozzá és kebelére borult. Apácides megéskolta Jone homlokát, s így szólt:

— Isten veled, hugom! Meglehet, hogy ha újra találkozunk, szívem nem buzoghat irántad testvéri szeretetben . . . Hadd öleljelek még egyszer a szívemre most, mikor gyermek-emlékeim aranyos köde száll reám . . . mikor még egyformák voltak érzelmeink, gondolataink, kicsiny örömeink és kicsiny bánataink . . . Vége . . . vége mindennek, a kapocsnak közöttünk, ketté kell szakadnia.

E szavakkal vált el Apácides a hugától.

Az első keresztényeknek legfájdalmasabb és

legkeményebb küzdelmet önmagukkal kellett vívniök, mikor elszakadtak mindattól, a mihez egész életükben szeretettel ragaszkodtak. Nem maradtak testvéri vagy baráti viszonyban azokhoz, a kik bálványimádók voltak. A pogány istenek áldását könyörgő szó úgy hangzott fülökbe, mint a gonosz szellemek sugallata. Ez volt egyébként a legfőbb erejük; a világtól elszakadtak, hogy ahhoz a másikhoz még erősebb kötélekkel fűződhesse. Vasakarátú férfiak voltak egytől-egyig, a kapocs is, mely egymáshoz fűzte őket — vas-kapocs volt.

Mikor Glaukus belépett Jonéhoz, könyvek között lelte őt. Édes, szerető szóval igyekezett őt megvigasztalni, midőn elmesélte, hogy Apácides járt nála s oly sajátos módon vált el tőle.

— Hallottál valamit azokról a názárénusokról, kikről bátyám mesélt? — kérde Glaukustól Jone.

(Folytatása következik.)

Vázlatok a tenger világából.

I.

A tenger mélységeinek kutatásairól.

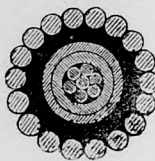
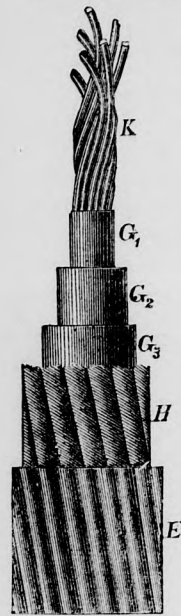
A fenséges és hatalmas tenger mindenkor nagy befolyással volt a partjain lakó népek kedélyvilágára. Az ó-kor költői «szent sós-ár»-nak nevezik, Homeros «minden dolgok atyjá»-nak mondja az óceánt.

A határtalan víztérség láttára valami titokzatos borzadásban, önkénytelen félelemben szorong az ember szíve; tudatára ébred annak, hogy mily elenyésző porszem az ember a nagy mindenségben; mintegy belepillant a végtelenségbe s keble mély-séges tiszteletre gerjed a természet magasztos alkotója iránt.

Az ó-kor művelt népei a világtengernek csak picziny darabkáján, a mindenütt szárazfölddel körülzárt Földközi-tengeren, tették meg első hajós útjaikat. Csak lassan-lassan mertek előnyomulni a «Herkules oszlopain», a mostani Gibraltári szoroson túl s így megismerkedtek az Atlantisz-szal. Ez az óceán ugyan nagynak tetszett nekik, de valódi kiterjedéséről sejtelmök sem volt.

Még későbbi századokban is kisebbnek hittek a tengert, mint a milyen valósággal. Hiszen még Kolumbusz Kristóf is, mikor San-Salvador szigetén kikötött, abban a hiszemben volt, hogy már elérte Ázsia keleti partjait. Pedig hát Amerika szárazföldjén túl egy új, az Atlantinál jóval nagyobb óceán terül el.

Csak később lett az emberiség fogalma világosabb a tenger valódi kiterjedéséről és csak Cook James utazásai óta (1768—1779) ismerte meg hozzávetőleg a víz és a szárazföld eloszlásában mutatkozó arányt.

Kábel-drót.

A tervszerű tudományos kutatás tárgyává a tenger azonban csak a XIX. század második felében, főképen pedig annak utolsó két évtizedében lett.

A mély tengerről szóló tudomány az u. n. bathii*-oczeanografia, tehát korunk szülötte: a természetbúvárkodásnak legfiatalabb ága.

Az ember már régen kiszámította volt az égi testek pályáit, meghatározta volt a fény sebességét és elméletét, a testek összetételét, de hogy milyen a tenger mélye, milyen alkotású a fenéke, arról még fogalma sem volt.

A természettudományok e legifjabb ágának megteremtője egy hírneves amerikai tudós: a halhatatlan emlékü Maury Fountain Mattew (szül. 1807 január 14-dikén, megh. 1873 február 1-jén) volt, a ki belátta, hogy a tenger tüneményeinek kikutatására nem elegendő egyes búvárkodók munkája, hogy ez csak úgy történhetik sikeresen, ha a föld összes hajózó nemzetei működnek közre e nagy feladat megoldásában.

Maury kezdeményezésére gyűlt egybe a múlt század ötvenes éveiben Washingtonban az összes hajós népek kongresszusa. Itt abban állapodtak meg, hogy minden hajónak, hadinak úgy, mint kereskedelmének, egységes terv szerint rendszeres megfigyeléseket kell tennie s a megfigyelésekről felvett naptárakat feldolgozás végett a washingtoni observatoriumnak kell beküldenie.

Maury fáradhatatlan munkálkodását váratlan siker koronázta. 200,000-nél több ily úti napló följegyzései alapján, melyeket átnézetes és tanulságos táblázatokba és térképekbe foglalt, meghatározott természeti törvényeket vonhatott le egyrészt a tenger meteorológiai viszonyaira nézve, másrészt pedig a hajózás is igen becses gyakorlati útmutatásokat nyert belőlök.

Ugyanabban az időben, midőn Maury tudományos kutatásait megkezdette, a gyakorlati élet érdekei is nagyot lendítettek a dolgon és elodázhatatlanul szükségessé tették a tenger tüneményeinek tanulmányozását.

A népeknek egymással való folyton fokozódó érintkezése, a rohamosan fejlődő tengeri kereskedelem mind kívánatosabbá tették az ó- és újvilágnak táviróval való összekapcsolását, mert a nagy távolságoknál fogva hetek, némelykor hónapok is teltek el, míg a kereskedők hírt kaptak hajóik, árúik sorsáról.

* Bathii (görög szó) = mély.

A tenger színe fölött ez az összeköttetés nem volt elérhető; a vezető sodronyokat, a kábeleket a tenger fenekére kellett lerakni, hogy védve legyenek a tenger áramlásai, a zivatarok és egyéb viszontagságok ellen.

De e célból meg kellett mérni a tenger mélységeit, meg kellett vizsgálni fenekének minőségét, domborzatát és földtani viszonyait, hogy így megtalálhassák a legalkalmasabb helyet a kábel számára.

E kutatások bámulatos felfedezésekre vezettek, melyekből kitűnt, hogy a tenger méhe egy új világot rejt magában, mely új meg új munkára serkentette az embernek lankadhatatlan elméjét.

A kábelt lerakó mérnököt nemsokára a tudományos búvárkodó követte. Eleinte csak kisebb próbautakat tettek; de ezeknek sikerei oly biztatók voltak, hogy majd egész expedíciókat szerveztek, melyek nagy költségek árán a legpontosabb eszközökkel és műszerekkel voltak felszerelve.

Azt hiszem, hogy nem végzek háládatlan munkát, ha röviden leírom ezen a mély tenger tanulmányozásával foglalkozó expedíciók kutatásának főbb módjait, eszközeit, felszerelését és nagy vonásokban megismertetem ezen tudományos vállalkozásoknak történetét.

*

A tenger mélységeinek és eloszlásuknak pontos ismerete számos oknál fogva felette fontos dolog.

A hajósoknak a hajó, a legénység és a rakomány biztonságára való tekintettel tudnia kell, hogy milyen mélységben evez, vagy legalább is tájékozva kell lennie az iránt, hogy az általa bejárt vizekben hol szűnik meg az a legkisebb mélység, melyben hajója még biztonságosan evezhet. A hajós népek már évszázadok óta gyűjtögették a tengerészek ebbeli tapasztalatait és azokat könyvekben és térképekben foglalták össze.

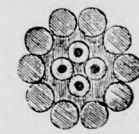
Természetes, hogy a sűrűn járt tengeri útnak, a sokat látogatott partvidékeknek mélységviszonyait legjobban ismerjük; ily útvonalakon a mérések szükségtelenek. De másképp áll a dolog, ha ismeretlen partok mentén hajóznak; ilyenkor rövid időközökben bocsátják le a mérő önt s nagyon óvatosan haladnak előre.

A gyakorlati hajósra nézve persze nem lényeges annak ismerete, hogy alatta 100 vagy 1000 méter mély-e?

A tengeralatti telegráfkábelek rakásánál azonban, a mint már jeleztem, már egész pontosan kell ismerni az illető tenger mélységviszonyait, főleg azért, hogy lehetőleg sik területet találjanak a kábel

Kézi mély-ségmérő.

Kábel-vezeték és átmetszete.

számára, mert a szaggatott tengerfenéken, melyen hegyek-völgyek sűrűn váltakoznak, nagyon sok nehézséggel járna a kábel lerakása, meg aztán nem is volna oly biztonságban.

De szerfölött fontosak a mélységmérések a tudomány szempontjából, mert egyúttal azt is kutatják, hogy milyen a tenger vizének hőmérséklete, nyomása, fajsúlya, összetétele a különböző mélységekben, mily állatok és növények élnek benne stb.

Nézzük már most, hogy miképpen mérik a tenger mélyét? A legegyszerűbb eszköz, melyet 1817-ig kizárólag használtak, a kézi mélységmérő, egy nyulánk ólomkúp, melynek súlya a mérendő mélységekhez képest különböző; hegyes végére a mérőzsinórt kötik, szélesebb alsó kivájt vége fagygyúval van megtöltve, melyhez a tenger fenekén lévő üledéknek (iszap, homok stb.) kellene tapadnia. Ennek az egyszerű készüléknek egy módosítása egy fölfelé nyitott csészikével van ellátva, mely egy pálczikával illeszkedik az ólomkúp alapjához. A kúp és a csészike között egy könnyen mozgatható fémlemez van. Ha az ónt lebocsátják, a víz nyomása távol tartja a fémlémezt a csészikétől, mely, ha a puha fenékre ütődik, hegyes végével befurakodván, megtelik iszappal vagy homokkal, szóval a tenger üledékével.

Ha az eszközt felhúzzák, a víz nyomása a fémlémezt rászorítja a csészé szájára, úgy hogy tartalmát a víz ki nem moshatja. Elméletileg pompásnak látszik ez az eszköz, de gyakorlatilag, a mint kisült, bizonyteljességgel meg nem bízható.

Olyképmódosították tehát a kézi mélységmérőt, hogy az ólomkúp alsó részét hengeralakúlag kivájták és üregét u. n. «pillangószellentű»-vel ellátták, mely a fenékre való ütődéskor befelé nyílik, úgy hogy az üledék a belső üres térbe nyomul, felhúzáskor pedig súlyánál fogva csukódik és az üledéket ki nem engedi. Ez a készülék mérsékelt mélységekben (1800 méterig) nagyon bevált.

Nagyobb mélységek mérésénél az ólomkúp súlyának és a mérő zsinór vastagságának is nagyobbak kell lennie, mint kisebb mélységekben.

(Folyt. köv.)

V. László király leánykérő követsége.

Képünk, Brozik híres cseh képirónak festménye, a magyar történelemnek egy érdekes mozzanatát eleveníti meg.

1457-ben Hunyadi László kivégeztetése miatt nagy zavar és forrongás ütött ki hazánkban. V. László király ennek hatása alatt Bécsbe, majd Prágába menekült, s magával vitte a gyermek

V. LÁSZLÓ LEÁNYKÉRŐ KÖVETSÉGE PÁRISBAN.

Mátyást is. Belső háború fenyegetett és ezenfelül még Frigyes német császárral is folyt a harc. A fiatal király ilyen szomorú körülmények között is ráért, hogy házasságról gondolkozzék. V. László korának legszebb férfiai közé tartozott, a messze külföldön is «világ gyönyörűségé»-nek nevezték.

A magyar és cseh koronát viselte, nem megvetendő férjül kínálkozott tehát. Tanácsosai úgy találták, hogy az európai hercegasszonyok közül csupán egy méltó hozzá: *Madleine*, VII. Károly

francia királynak a leánya, s maga Károly is azt hitte, hogy leányának kezét csak a szép magyar király érdemli meg.

A francia udvar tehát örömmel karolta föl a tervet és 1457 október 10-dikén fényes leánykérő követség indult útnak Franciaországba. Hétszáz lovag ment magyar, osztrák és cseh részről, míg huszonhat aranyozott négylovas kocsiban díszes női kíséret foglalt helyet. A küldöttség feje Vár-

ékes latin beszédben adta elő jövetelük célját, főbbek közt így szónokolva Károlyhoz: «Az Ön elődjei és a magyar és cseh királyok szövetségesek voltak s mi e szövetség megújításaért jövünk. Ön a kereszténység oszlopa, a mi urunk annak pajzsa.

Az Ön királysága a kereszténység háza, a miénk annak kőfala».

Ezt a jelenetet tünteti föl a mi képünk. A szónokló főpap mellett egy világi ember — alkalmasint a cseh főmarsall — a király megbízó levelét nyújtja át.

Mögöttük a kísérettel jött főrangú hölgyek készülnek fényes ajándékaikat átadni. A kép másik oldalán látható a francia uralkodó s az előtérben a bájos 15 éves *Madleine*, a mint mosolygó arccsal hallgatja a követséget.

A messze földről jött urakat bensőséges szíven fogadta a francia udvar. Egymást érték a tiszteletükre rendezett pompás ünnepélyek. Ellátogattak Párisba, a hol a város fejei és az egyetem tiszteltek náluk. A jó francziák ugyancsak megbámulták az idegen lovagokat, a kik — hideg tél, nagy hó lévén — szánkóra ültek és úgy járták be a várost. A francziák ekkor láttak először szánkót.

Minden a legszebb szerével ment. Létre is jött volna a házasság, mikor december 24-dikén villámként sújtott le a hír, hogy V. László király Prágában meghalt. A mily megnyugtató volt ez a hír a magyarokra nézve, annál megdöbbentőbb a ház-tünező követségre nézve.

A követség érzékeny búcsút vett az udvartól s hazafelé indult. A szép fiatal menyasszony bánatos könyeket hullatott. Boldogságát gyásan letünt . . .

day István kalocsai érsek volt, oldalán Palóczy László országbiróval.

«Ez volt a legszebb és legnagyobb követség, mely Franciaországba jött; — írja Olivier de la Manche egykorú emlékiró — mert magukkal hozták a sekélyes arany aprópénzt s Franciaország királynak kiváltsága folytán a helységekben, hol voltak, arany forintot vertek». November havában érkeztek Toursba, a francia királyok akkori székhelyére és VII. Károly a város mellett fekvő Montil kastélyban fogadta őket. Várday érsek

szolta, a mely, a mily hirtelen fölillant, oly gyorsan letünt . . .

Midőn másnak a gyarlóságát gúny tárgyává teszed, jól gondold meg, hogy nem okozol-e neki nagyobb és maradandóbb fájdalmat, mint másoknak vele pillanattig tartó örömet. A gúny, ha nem javítani, csak sebezni akar, élő mérég. Csak a jó szívű emberek tudják azt okosan használni.

AZ ÚJ HAZÁBAN.

18

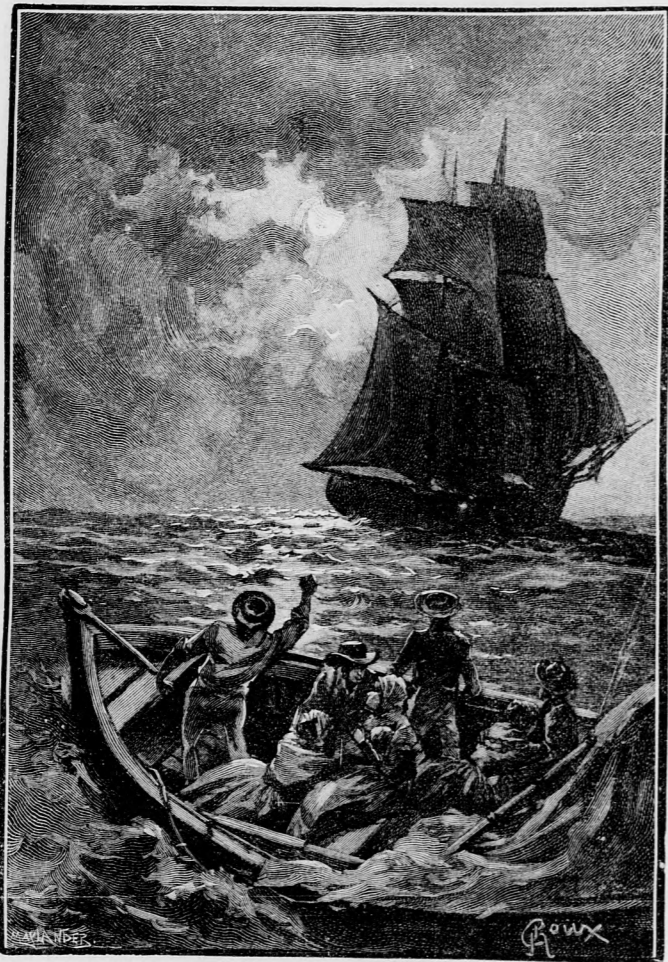
Irtva Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

Rémes napok következtek rájuk. A hajófenék csapó-ajtaja naponként kétszer megnyílt s a foglyok némi eleséget és vizet kaptak. A hozzájuk intézett kérdésekre a matrózok durva vagy fenyegető választ adtak, sőt legtöbbször csak iszonyú szitkokkal feleltek. A foglyok több ízben megkísértették a szabadulást, de hiába: a fegyveres matrózok éberen őrködtek és minden kísérletet megüsitottak. A boldogtalanok még azt sem tudták, merre mennek, csak azt érezték, a hajótest erős hajlásából és gyors bukásából, hogy nagyon sebesen haladnak... de hogy merre? — azt csak a jó Isten tudta!

Annyit gyanítottak, hogy Robert Borupt mekkszik a hajók rendszeren járt útjából, a hol könnyen találkozhatik hadihajókkal, melyek kérdőre vonhatnák, hogy hova megy és mi járatban van. Valószínű, hogy a «Flag» a Csön-des Óceán vizeire igyekszik, mely akkor a kalózhajók tanyája volt... de mi szándéka van a foglyaival?

A hajón semmi esetre sem tarthatja őket... talán kiteszi valami puszta szigetre... ámbar ez sem bizonyos.

Igy hát a «Flag» nemesak hogy nem előzi meg a «Licornet» Új-Svájczban, hanem egyáltalában el sem jut oda. És ha a «Licorne» megérkezik, mily szörnyű csalódás, fájdalom éri a Wolston-és Zermatt-családot, ha megtudják, hogy kedveik már jóval előbb elindultak haza a «Flag» födelzetén!... Mit fognak gondolni?... Bizonyára azt, hogy a hajó elsüllyedt s ők valamenynien a tengerbe veszttek.

PÁR PERCZ MULVA A HAJÓ ELTÜNT AZ ÉJSZAKA HOMÁLYÁBAN.

Egy hét múlt el azóta, a mióta Robert Borupt korlátlan úrrá lett a «Flag» födelzetén. Ekkor, szeptember 27-én, este 8 óra tájban, egy csomó matróz jött le a hajófenékre és fölvitte a foglyokat a födelzetre.

Robert Borupt ott várta őket a főárbóc előtt. A matrózok, egyetlen intésére, megrohanták, leteperték a foglyokat s bár ők kétségbeesetten védekeztek, egymásután leeresztették őket a hajó nagy mentő-csónakjába, mely a «Flag» farához volt kötve.

De mekkora volt örömük, midőn a csónakban viszontlátták sirattott kedveseiket: Jennyt, Dollt, Suzant és a kis Bobot. És ezek a boldogtalanok is hogy sirtak és kacagtak egyszerre örömben, mert mind-egyikük nem tudták, hogy mi történik velük s mi történik kedveseikkel...

Most már, ha nem tudták is bizonyosan, sejtteni kezdték mégis sorsukat. A sajkában három hordó édes víz, négy zsák kétszer-sült, egy kis hordó sózott hús, néhány takaró, felső ruha, konyha-edény volt: — szóval pár napra való eleség és ital.

De mit törődtek most azzal, hogy a lelketlen banditák kilökik őket a sivatag tengerre, a hol előbb-utóbb

megöli őket az éhség, a szomjúság, vagy elpusztítja a vihar!... hisz együtt voltak! s ha már halniok kell, legalább együtt és egyszerre halnak meg!

A vitorlamester rögtön a sajka kormányrúdjához állt, Fritz és Ferencz pedig az árboczhoz, hogy fölránthassák a vitorlát, mihelyt a hajó elereszti a sajkát. A sebesült kapitányt lefektették a sajka fenekére, a hol Jenny melléje térdelt és gyöngéden ápolta.

A «Flag» legénysége részvétlenül nézte a szerencsétleneket, s csak Robert Pompt parancsára várt,

hogy elvágja a sajka kötelét. E pillanatban a sebesült Harry Gould nagy erőlködéssel fölemelkedett fektéből, s a kezeit ökökre szorítva, hörgő hangon fölkiáltott a hajóra:

— Nyomorúltak! nem kerültek ki a földi igazságszolgáltatást!

— Sem Isten büntetését! — tette hozzá Ferencz.

— Ereszszétek el! — kiáltott Robert Pompt.

A matrózok szekerezzével kettévágták a sajka kötelét, s a hajó, minden vitorláját kifeszítve, pár perc múlva végkép eltűnt az éjszaka homályában.

XX.

Miféle föld ez?
— A sajka utasai. — A föld eltűnik a ködben.
— Fenyegető idő.
— A part ismét fölűnik. — A megszabadulás.

A földet legelőször Ferencz látta meg; ő mászott föl az árboc födelzetén, s ő adta hírt társainak az öröndetes újságot. Valamennyien fölugrártak, s mindnyájan a mutatott irányba néztek, de semmit sem láttak, s maga Ferencz is, alig hogy megpillantotta a földet, ismét elvesztette szeméi elől, mert a szemhatárnak azon a részén sűrű köd emelkedett föl.

— Hol láttad a partot? — kérdezte Fritz izgatottan.

— Amott, a hol épen most kerekedik az a sűrű felhő — viszonzá Ferencz.

— De hátha csak csalódott? — kérdezte John Block.

— Nem!... nem!... Világosan láttam... de most az a felhő ismét eltakarta...

— Én nem hiszem, hogy csalódott — mondta most Jenny. — Ferencznek nagyon éles szem van, s ha mondja, hogy látta...

— Valóban láttam is, — ismételte Ferencz — tisztán, világosan láttam egy egész hegyesopor-

tot... Hogy sziget-e, vagy szárazföld, azt nem tudhatom, de hogy láttam, az bizonyos!

Ferencz oly határozottan beszélt, hogy szavaiban nem kételkedhettek. Legelőször is a kapitányt értesítették a fontos fölfedezésről, s a beteg ember erre a hírre legott a sajka kormányához vitette magát.

Fritz röviden igyekezett összefoglalni véleményét, kérve a kapitányt, hogy szóljon ő is a kérdéshez.

— Legfontosabb most az, — így kezdte — hogy mily messze van tőlünk a part. Mivel Ferencz nem nagyon magasról látta, s ráadásul még a szemhatár is ködös volt, nem lehet távolabb öt-hat mérföldnél...

A kapitány és a vitorlamester helyeslően bólintottak.

— Tehát — folytatta Fritz — hajószéllel északnak tartunk, két-három óra alatt odaérhetünk...

— Szerencsétlenségre — vágott közbe Ferencz — a szél lankad, s alighanem végkép el is esőndesül.

— Akkor evezni fogunk! — felelte Fritz.

— Az evezőkhöz! — parancsolta a kapitány elhaló hangon, s ájultan roskadt le a sajka fenekére.

Fájdalom, nem volt ereje, hogy kormányozhasson, s ez nagy baj volt mindnyájukra. Így csak

hármán evezhettek: Fritz, Ferencz és James Wolston, mert a vitorlamesternek kormányoznia kellett. De a három férfi, bár ki volt éhezve, elcsigázva, megtörve a testi-lelki szenvedésektől, újult erővel fogott az evezéshez. Izmaikat megacélozta a szabadulás reménye, s mindhármán szinte göresösen húzták az evezőt.

Ütközben azon tanakodtak, hogy miféle part lehet az, a mit Ferencz látott. Fritz szerint a nyolcz nap alatt, míg ők foglyok voltak a hajófenékben, a «Flag» annyira eltérhetett eredeti útjától, hogy a Csön-des-Óceánnak azon a vidé-

A CSALÓDÁS-FOKÁN LESTÉK A KORVETTA ÉRKEZÉSÉT.

kén, a hol őket a sajkába tették, csak igen kevés sziget van: Amsterdam és Saint-Paul, vagy délre a Kerguelen-szigetesoport. Innen, bár e szigetek legtöbbje lakatlan, könnyű lesz hazajutniok, mert a hajók gyakran járnak arra . . .

Viszont, ha a sajkát a szél és a habok szeptember 27-dike óta észak felé hajtották, akkor lehet, hogy ez a föld az ausztráliai kontinens, vagy Tazmánia földje, ahonnan szintén könnyű a szabadulás, ha csak a délnyugati partokra nem veti őket a balszerencse a Leuwin-fok tájékára, a hol a vad, emberevő pápuák laknak . . .

— Egy bizonyos, — folytatta Fritz — s ez az, hogy alighanem több száz mérföldnyire vagyunk Új-Svájcztól és szüleink bizonyára halálos szorongással gondolnak ránk . . .

— Oh, édes Fritz, — viszonzá Jenny gyöngéden — majd megsegít bennünket a jó Isten! A mint engem megsegített a Füstölgő-Sziklán, midőn téged küldött a megszáditásomra, épen úgy küldhet nekünk is valakit, a ki megszádit bennünket.

De mikor? . . . Hát ha nekik is évekig kell lakniok egy puszta szigeten, mielőtt hajó téved közelükbe? . . . S mit csinálnak addig szüleik Új-Svájczban? . . . hisz már most is bizonyára aggódnak, mert a «*Licorne*»-nak, számításuk szerint, már rég meg kellett volna érkeznie!

És Új-Svájczban valóban aggódtak is. Most október 13-dika volt, s a «*Licorne*» csaknem egy éve, hogy elindult a szigetről, a hová körülbelül most kellett volna visszaérkeznie. A Zermatt- és Wolston-család már nemcsak a napokat, hanem az órákat is számlálta . . . Valamennyien kijártak a Csalódás-fokra, s onnan lesték a korvetta érkezését, figyelve, hogy nem hallják-e a hajó ágyúlövéseit . . .

És ha majd egy hónap, másfél hónap múlva a «*Licorne*» valóban megérkezik Új-Svájczba, mily rettenetes csapás lesz a két családra a szörnyű hír, hogy várva várt gyermekeik nincsenek a hajón, mert már előbb útrakeltek a «*Flag*» földézetén! . . . Oh, hogy kétségbe fognak esni: hisz bizonyára és joggal azt hiszik, hogy mindnyájan elvesztek a tengeren! . . .

A vitorlamester abban az irányban kormányzott, a melyben Ferencz mutatta, hogy a földet megpillantotta. Fritz, Ferencz és James erejük teljes megfeszítésével eveztek, de oly gyöngék és kimerültek voltak, hogy csak lassan hajthatták a nehéz sajkát; valószínűleg egész nap kell majd evezniök, hogy partra jussanak.

A partra! ha csak legalább látták volna, hogy John Block biztosan kormányozhatott volna! . . . De semmit sem láthattak és úgyszólván csak vak-tában haladtak előre.

Dél tájban, a vitorlamester számítása szerint, körülbelül már egy mérföldnyi útát tehettek . . . Egy mérföldet hét órai keserves evezéssel! . . . Szerencsére három óra tájban némi kis szellő kerekedett; Fritz és Ferencz legott fölhúzták a vitorlákat, s kissé pihentek.

A gyöngé szél is gyorsabban vitte a sajkát, mint imént az evezők; s egy pillanatra, a mint a köd hirtelen félreesapódott, a vitorlamester is megpillantotta a földet. Csak pár másodpercig tartott az egész, mint a káprázat, de neki ez is elég volt; most már biztosan tudott kormányozni.

A köd ismét ráborult a szemhatárra, úgy hogy köröskörül alig láttak pár száz ölnyire. Ekkor ismét aggódni kezdtek. Hát ha a sziget partja sziklás és a hullámverés a szirteken összetöri a sajkát? . . .

Ez nagy szerencsétlenség lett volna, mert ha a sziget kopár, lakatlan és terméketlen, hogyan menjenek tovább a sajka nélkül? És Ferencz szavai épen nem voltak megnyugtatók. Ezt mondta:

— A part, a mit láttam, magas sziklapart volt . . .

A vitorlamester csak a föld sötét tömegét látta, s nem tudhatta, hogy sziklás-e a part, vagy homokos. Óvatosnak kellett hát lennie, mert már közel lehetek hozzá, s ezért öt óra tájban a középső vitorlát begöngyöltette, hogy csökkentse a sajka sebességét. Így legalább nem törik darabokra, ha véletlenül sziklához ütődik is.

Igaz, hogy így nagyon lassan haladtak, s ha az éjszaka leszáll, ismét eltévedhetnek; de nem volt más választásuk.

Nagy szorongásukban valamennyien hallgattak. E közben, úgy hat óra tájban, mielőtt alábukott volna a habokba, a nap végső sugarai átörték a sűrű köd fátyolát, s a vörösen izzó korong fénye szerte lövelt a szemhatáron.

— Föld! . . . Föld! . . . — kiabáltak valamennyien ujjongva.

S valóban, alig félmérföldnyire közvetlenül előttük domborodott a magas sziklafal, a mely miatt nem lehetett látni, hogy a sziget vagy szárazföld mely irányban terjed ki a sziklafal háta mögött.

John Block legott fölhúzatta a másik vitorlát is és egyenesen a partnak kormányzott.

Félóra múlva a sajka feneke halk morajjal súrolta a homokos partot; rögtön bevontatták egy hosszú, kiugró szikla mögé, a hol védve volt a hullámesapástól.

Meg voltak mentve!

(Folyt. köv.)

BULWER.

Lytton Edward György volt a neve a híres angol regényírónak, kinek «*Pompéji pusztulása*» című regényét lapunk most közli. Atyja tábornok volt, anyja egy művelt és okos nő, a ki gyermekeinek a nevelésére kiváló gondot fordított. Mint-hogy ő legifjabb volt fiú testvérei között, az *earl Bulwer* (gróf) cím csak később jutott osztályrészüül, midőn a nagy vagyon is reá szállott.

1803-ban született Londonban, s hetven éves korában halt meg. Élete nem tartozott a nagyon mozgalmasak közé, mert dacára annak, hogy

fényes név örököse és tekintélyes vagyon ura volt, a politikai élet hullámaiban nem merült el. Írói tehetsége már korán nyilatkozott. Először költeményeket írt, nagy feltűnést nem is keltett, bár határozott tehetséget árult el ekkori kísérleteiben is.

Rövid ideig belevegyült a politikába is, de csakhamar visszavonult, s egészen az irodalomnak él. Sokat utazott, s főleg olaszországi útja mélységes hatással volt reá. A «*Pompéji pusztu-*

szileg szépet keresse, ámde Bulwer haladt a maga útján. Ragadta gúnyolódó, a hibát ostorozó kedve. Agya soha sem fáradt ki a mesék kitalálásában, s éles elméje, sasszeme mindenütt meglátta az érdekest, a figyelemre méltót.

El tudott merülni úgy a maga kora, mint az előbbi korok lelki világába, a hol az adatok hiányoztak, ott kipótolta merész fantáziájával.

Ime a «*Pompéji pusztulása*» is egy letűnt, eltemetett világot elevenít fel. Összerakja a töre-

BULWER EDUÁRD.

lása» című regényének leírásaiból kitetszik, hogy minő alaposan tudott mindent megfigyelni. Írói egyéniségének is a megfigyelés ereje a legkiválóbb tulajdonsága.

Még az arczképén is a kutató, vizsgálódó elme sajátosságát figyelhetjük meg.

Roppant sok regényt írt, melyek a harmincezas évektől egész haláláig, tehát csaknem félszázadon át az angol olvasó közönségnek igen kedvelt olvasmányai voltak. A kritikusok számos hibáját rótták meg. Elmondták róla, hogy némely regényében keresi a szertelenséget, a hatás kedvéért túloz, nincs is mindig gondolja arra, hogy a művé-

dék-mozzaiákat, s hol hiányt talál, ott kipótolja. A nagy elmék közé tartozott, kik minden írásukkal figyelmet keltenek, még akkor és ott is, a hol érezzük, hogy nincs egészen igazuk.

Való igaz, hogy az angol regényírók között volt nagyobb is, mint Bulwer, a kik kedélyük melegségével még állandóbb híveket szereztek maguknak, de mélyebb elméjű, kutatásra, bonczolgatásra alkalmasabb kevés volt, mint ő.

Mint hírneves író még egyszer belevegyül a politikába. Szerepelt, mint a gyarmatügyi miniszter államtitkárja, de ekkor sem sokáig. Fülbántalom kezdette kinozni, később teljesen meg-

siketült — s visszavonult birtokára, s megint csak az irodalomnak élt.

Írt drámai műveket is, de azok nem sikerültek úgy, mint regényei. Egyiknek-másiknak volt némi színi hatása, de hiányzott belőlük a drámai mozgalmasság. A drámaírásához külön tehetség kell. Gyakran a legkiválóbb lírai költők, regényírók hasztalanul próbálkoznak meg vele.

Bulwert nem feledték el ma sem. Regényei nem olyan népszerűek ma, mint akkor voltak, de akad köztük olyan is, mely örökbecsű. A regényíró Bulwert túléli Bulwer, a nagy gondolkodó elme.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Vörösmarty-ünnepet ült január 27-dikén a *szatmári kir. kath. tanítóképző* ifjúsága. Szolomájer József elszavalta Gaal Mózesnek «Vörösmarty szelleméhez» cz. ódáját. Markscheid Nándor szabad előadásban nyújtotta Vörösmarty élet- és jellemrajzát. Polgáry József «A vén cigány» bariton szólót énekelte, végül Schorn Károly méltatta a költőkirály működését.

Deák Ferencz-ünnep. A *nagyszombati állami főgimnázium* január hó 28-dikán Deák Ferencz emlékére ünnepélyt rendezett. Az ünnepi beszédet Ferenczy István igazgató mondotta; megemlékezvén a nagy államférfi érdemeiről. A 100 koronából álló pályadíjat az idén kiadni nem lehet. A jövő évi pályakérdés: «Rákóczi és Kossuth politikai sorsának összehasonlítása». Majd az ifjúság ének- és zenedarabokat adott elő, melyek közül kitünt Michalek «Verbunkosok indulója» és Dománffy ének- és zenetanár «Dal a hazáról» cz. szerzeménye.

Czuczor Gergely emlékének mindegyre hódolnak az önképzőkörök, jeléül annak, hogy ifjúságunk szívébe foglalta ezt a nagy költőket. A *nagykárolyi kath. főgimnázium* önképzőkörének díszülésén elszavalták Medrey Lajos VIII. o. tanulóknak ez alkalomra szerzett ódáját, Kovács István VII. o. t. pedig Czuczor népdalairól értekezett. — A *kassai főreáliskolában* Robiczek VIII. o. t. Czuczor működéséről tartott felolvasást. A műsor többi pontját a költő műveiből való szavalás töltötte ki.

Ünnepelt igazgató. A *pozsonyi állami főreáliskola* ifjúsága lelkes szívvel ülte meg január 28-dikán igazgatójának, *Antalik Károlynak* névnapját. Válogatott szavakat, ének- és zeneszámok tették ki a műsort, előadtak még vonós-négyest is Komzáktól. Végezetül az ünnepelt megható szavakkal mondott köszönetet a megemlékezésért.

Gyász. *Kovács János*, a *szegedi főgimnázium* kiváló tanára, január 21-dikén életének 60-dik. tanárkodásának 40-dik évében hirtelen meghalt. Temetésén megjelent az összes szegedi iskolák ifjúsága. A beszentelés után *Jászai Rezső* dr. kegyesrendi tanár úr mondott búcsúztatót. A temetőben pedig *Homor István* főreáliskolai igazgató búcsúzott el a megholtól.

Sikerült hangverseny folyt le január 26-dikán este a *budapesti ág. ev. főgimnáziumban*. Liedemann Ferencz VII. o. t. Angyán Béla zongorakísérete mellett Alard L'Aragonesáját játszotta. Ezután a «Dal-és zene-egyesület» zenekara adta elő Schubert II. szimfoniájának audante és menueto részletét. Werker Lajos zongorajátéka után Gonda László szavalta

Szécsi F. «Legénybúcsú» cz. magánjelenetét. Most Mekler Oszkár, az intézet volt növendéke, adta elő hegedűn Thomé «Andante religioso»-ját és Hubay II. mazurkáját. Végezetül a zenekar Rossini «Sevillai borbély»-ának nyitányával lépett föl. Az énekesek *Bruckner Frigyes* tanár vezetése alatt tüntették ki magukat, míg a zenekar dirigálása körül Forrai Gyula VIII. o. tan. fáradozott. A hangverseny szép jövedelmét hajtott a jótékony czélra.

Diák-mulatságok. Télvíz idejével elérkezett a vigasságok évadja, kopogtat immár az ajtón táncosléptű farsang és a diák is ki akarja venni részét a fiatalság kellemetes örömeiből. Egymásra kapjuk a tudósításokat a jótékony czélra rendezett hangversenyekről, melyeket kiválóan kivirradtig tartó táncvigalom követett nyomon.

A *székelyudvarhelyi ref. kollégium diák-bálja* február 2-dikán folyt le a vármegyei ház dísztermében. A «Szegény tanulók könyvtára», melynek javára rendezték, szép jövedelmet látott és ez főképp *Szabó Árpád* felügyelő tanár érdeme. — A *kaposvári állami főgimnázium* ifjúsága február 9-dikén hangversenyt rendezett. A zenekar egy Poulte-féle keringőt és Erkel bordalát játszotta, *Faragó L.* főgimnáziumi tanár nagy tetszés mellett adta elő Hubay 6-dik csárdajelenetét hegedűn. A zongorakíséretet Sárközy Róbert VI. o. tan. szolgáltatta. A hangverseny táncszal volt egybekötve. — A *soproni ág. ev. főreáliskola* koncertjét február 9-dikén az ifjúsági zene-társaság rendezte, a kaszinó nagytermében. Ennek kiemelkedő pontjai voltak: Haydn egyik vonós-négyesének előadása; Hajnal László VII. oszt. tan. zongorajéka (Liszt II. rhapszódiaja) és Obál Béla VIII. oszt. tan. cimbalomjátéka, a ki egy magaszerezette magyar ábrándot adott elő. Utána táncmulatság következett. — A *keszthelyi kath. főgimnázium* mulatsága február 13-dikán lesz az «Amazon» szálló nagytermében. A hangverseny műsorából megemlíthjük a «Keszthelyi gimnáziumi induló»-t, melyet *Eckhardt Antal* zenetanár írt. A tiszta jövedelem a segítőegyesület javára esik.

Önképzőkörök krónika. A *szegedi főgimnázium* önképzőköre nagy szorgalmat, mintaszerű munkásságot fejt ki. A január 13-diki ülésen Makai Endre «A szecsesszió és hatása a festészetre» cz. művészettörténeti tanulmányt olvasott föl. Balassa József Dugonics homéri elbeszéléseiről értekezett. Ifj. Venetianer Frigyesnek «Tomba hazafias allegóriái» című ismertetését a bíráló megdicsérte. «Himfy szerelmei» című irodalomtörténeti tanulmányának első részét olvasta föl Palócz Simon VIII. o. tan. Makai Endre «Botond» cz. esztétikai fejtegetését az érdemkönyvbe vették. — Január 20-dikán Balassa József *Imre Sándorról* emlékezett meg. «Himfy szerelmei» cz. irodalomtörténeti tanulmányának második részét olvasta föl Palócz Simon. Groglóth Jánosnak a lovagkor eszméiről szóló dolgozatát az érdemkönyvbe vették. Juhász Gyula az irányzatos regényekről olvasott föl tanulmányt. Bugyi József Antigone tragikumát fejtegette. — A *selmeczbányai ág. ev. lyceumban* január 18-dikán Schindler Sándor Berzsenyi ódájáról értekezett. Sachter István VIII. o. tan. «Balassa Bálint» cz. költeményét szavalta el nagy hatással. — Az *aradi főgimnáziumban* az utóbbi üléseken Bolernyi Lajos VIII. o. t. az üstökösről tartott felolvasást. Adelman Géza a kronográfot és kronofont ismertetete, míg Bisám Sándor szabad előadásban foglalkozott a szecsesszió mivoltával. — A *selmeczbányai ág. ev. lyceum* «Petőfi-kör»-e január 25-dikén Vadas Zoltán

«Hamlet ismertetése főtekintettel Hamlet jellemére» című munkáját olvasta fel. Bartók János Ábrányi Emil «A római dalnok a római ifjúsághoz», Puskás Jenő Földes Imre «Matinée után» cz. költeményét szavalta el nagy hatással. — A *nyitrai kath. főgimnáziumban* Szántó Hugó VII. o. tan. «Kirándulás a hegyek közé» cz. dolgozatát olvasta föl. Elfogadták «A mai divat» cz. szatíráját. — A *székelyudvarhelyi rom. kath. főgimnázium* önképzőkörének legutóbbi gyűlésén Mándoki András VIII. o. t. «A világtörténelem vértanúi» és Diemár Kálmán VI. oszt. t. «Az idealizmus és realizmus igazságszolgáltatása» címmel szabad előadást tartottak. Inceze Gábor VIII. o. t. hatással szavalta el egyik saját költeményét. E gyűlésen hirdették ki a Bottáne-féle alapítvány 72 koronás pályadíjára a pályatételek.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

A 8. feladvány megfejtése:

1. Vg8—a2 (8 változat).

9. sz. feladvány.

Blake P. F. (Manchester.)

A Birmingham Daily Post pályázatán az első díjat nyerte.

Világos: Ka5; Vf3; Bd1 és f7; Fa8 és f2; Hb7 és g8.

Sötét: Kc6; Ba1 és h5; Fh8; Hb8 és e8; gy a2, b4, c7, d5, f6, h2 és h6.

Világos indul és a második lépéssel mattot ad. (A megfejtés beküldésének határideje egy hét.)

9. sz. játék.

Világos:	Sötét:	Világos:	Sötét:
Marco Gy. és Schlechter K.	Charousek R. és Fährdrich H.	Marco Gy. és Schlechter K.	Charousek R. és Fährdrich H.
1. e2—e4	e7—e5	32. a2—a4	Kf7—e8
2. Hg1—f3	Hb8—c6	33. a4—a5	Ke8—d8
3. Ff1—b5	Hg8—f6	34. a5×b6	Kd8—c8
4. els. röv.	Hf6×e4	35. Hc3—a4	Ve6—e2
5. d2—d4	Ff8—e7	36. b6—b7+	Kc8—b8
6. Vd1—e2	He4—d6	37. Ha4—c5	Hg4—e3
7. Fb5×c6	b7×c6	38. Hc5×d7+	Kb8×b7
8. d4×e5	Hd6—b7	39. Vd4—d2	Ve2—f1+
9. Hf3—d4	els. röv.	40. Kg1—h2	f5—f4
10. Hb1—c3	Fe7—c5	41. Vd2×e3	f4×e3
11. Fe1—e3	Vd8—e8	42. Hd7×f8	Vf1—f2+
12. f2—f4	d7—d5	43. Kh2—h1	e3—e2
13. Ba1—e1	Fe5—b6	44. g5—g6	e2—e1V+
14. Hd4—b3	f7—f6	45. Hf3×e1	Vf2×e1+
15. Fe2×b6	a7×b6	46. Kh1—g2	Ve1—d9+
16. Ve2—d2	f6×e5	47. Kg2—f3	Vd2—c3+
17. Be1—e5	Ve8—d8	48. Kf3—g4	Ve3×b4+
18. f4—f5	Vd8—d6	49. Kg4—g5	Vb4—e7+
19. Vd2—d4	Hb7—d8	50. Kg5—h6	Ve7×f8+
20. g2—g4	Hd8—f7	51. Kh6—h7	Vf8—f5
21. Be5—e3	Fe8—d7	52. Bh3—h6	Vf5×c2
22. Hb3—d2	Ba8—e8	53. Kh7—h8	Ve2—d2
23. Bf1—e1	Be8×e3	54. Kh8—h7	Vd2—d3
24. Be1×e3	h7—h5	55. Kh7—h8	Vd3—e3
25. h2—h3	Hf7—h6	56. Kh8—h7	Ve3—e4
26. Be3—f3	h5×g4	57. Kh7—h8	Ve4—e8+
27. h3×g4	g7—g6	58. Kh8—h7	d5—d4
28. Bf3—h3	g6×f5	59. g6—g7	d4—d3
29. g4—g5	Hh6—g4	60. g7—g8V	Ve9×g8+
30. Hd2—f3	Vd6—e6	61. Kh7×g8	e6—c5
31. b2—b4	Kg8—f7	Világos föladja.	

Játszották Bécsben 1897 október 20. és 21-dikén a sakk-körben tanácskozá. Egyike a legszebb és legértelmesebb játékoknak.

Hírek. Kiewben a sakkturna első és második díján *Dadian* mingréliai fejedelem és *Nicolajew* osztozkodtak. A mingréliai fejedelem szellemes végjátékaival már évek óta gyönyörködteti a sakk kedvelőit.

Sakk-üzenetek. A 8. sakkrejtvényt megfejtették: Koszorus Kálmán Vásárhely-Kutason és Goldfeld Jenő Temesvárott.

Nem fejtették meg: Türk Sándor Hidas-Némethiben, Eckhardt Ferencz Aradon, Muth Imre Kecskeméten, Balás Imre Besztercebányán, Jankovics Ferencz és Ronchetti József Nyitrán, Romák Béla, Vadas Gyula, Vida Károly és Friedländer Izidor Budapesten és Jákó János Nagy-Kikindán.

Pollák István és Aurél. A 15. rejtvénytől kezdve néhány részletesebb megfejtést fogunk közölni. — *Ronchetti József Nyitrán.* Oly rejtvény, a hol sötét már sakkban állana, nincs. × az ütés, — a lépés, + a sakk jele. — *Jákó János* föladványának a jóságát jövőre vizsgáljuk meg.

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csizsár József.

Természetrizsi kérdés:

Hogyan nevezik azon állatot, melynek mellső végtagjai hosszúak, nagy karmokkal ellátva, teste durva szőrrel van fedve? Falombokkal táplálkozik. Hazája Dél-Amerika.

Oszlop-rejtvény:

Az alábbi csonka szavakból egy-egy betű elírásával oly értelmes szavak képezendők, melyeknek kezdőbetűi felülről lefelé olvasva Kisfaludy Károly egyik költeményének egy sorát adják megfejtésül:

— dām — árga
— avasz — ör
— asas — erge
— rok — tal
— ekem — aj
— tel — vet
— apos — ajom
— per — ák
— elet — res
— al — ak
— r

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1901. február 10.

17. számban közzétett fejtörő kérdések megfejtése:

Kettős számrejtvény: Az új földesúr. — *Jókai Mór.* *Történelmi kérdés:* Kelheim. *Képrejtvény:* Ezer-nyolczszáznegyvennyolcz.

Helyesen fejtették meg: Novák Béla, Pecz Gyula, Horvát Andor, Laufer Ödön és Rezső, Kux István

Marcsek Sándor, Pinhac Rezső, Pongrácz Pál, Papp Szász Tamás, Jurenák Géza, Szauer József, Emmerling László, Kesey László, Géczy Géza, Pollák István és Aurél, Kiszely Géza, Possel István, Jó István, Bejna Ferencz, Török József, Bohrandt Lajos, Inselt Lajos, Kovács József, Szigeti Endre, Kikaker Ernő, Simonyi Kálmán, Kis Béla, Türk Sándor, Barcezen Gábor, Kohn Benő, Cservenka Sándor, Dely István, Reszely János, Czikker Ferencz, Neoschil Antal és Sándor, Mauthner Imre, Kósa Miklós, L. Gyárfás Elemér, Littomericzky Nándor, ifj. Romák Béla, Ottisz Béla, Farber József, ifj. Szóts Farkas, Hari Zsuzsika, Donáth Géza, Kurja Jenő, Andriška Emil, Borosnyay Oszkár, Spur Endre, Rechnitzer Aladár, Schulz Károly, E. Csiky Imre, Nay testvérek, Vida Károly, Dömötör Lajos, Heller László, László Pál, Zurányi Gusztáv, Bigler Aladár, Belicza István, Jankó Béla, Feyér László, Kutlik Félix, Baum Béla, Cseke Vince, Ilovsky Sándor, Ruzs G., Máyer Jenő, Ács Nagy István, Flamm Róbert, Alexy Lajos, Fejérpataky Tibor, Deutsch Ignác, Viski Jenő, Giller János, Rosenberg Ferencz, Huszmay Lipót, Prenoszil Béla, Tary Sándor, Ajtay Géza, *Buttykay Odön*, Vértes Géza, Mohilla Sándor, Deutsch Jenő, Milhofer Gyula, Orliczky János, Politzer Hugó, Vadas Zoltán, Jámbor Zoltán és László, Balás Imre, Engel Tibor, Fink Tibor, Hild Lajos, Znojemszky Nándor, Przybilla Jenő, Vadas Gyula, Molnár Aladár, Fejérvány Iván, Prágyik Flóris, Finger Béla, Harmath Iván, Fursatz Lipót, Köstler Arthúr, Ronchetti József, Fellner József, Erdős Fülöp, Eckhardt Ferencz, Griesel János, Gotláb István, Stein Jenő, Pavlicsek Leó, Balássy Miklós, Schäffer Lipót, Kollmann Jenő, Milutinovics Kornél, Groszmann Ernő, ifj. Simay Vilmos, Vértes Tivadar, Wirtschafter Béla, Possel István.

A jutalmú kitűzött könyvet (Laurie: «Diákélet Angolországban») *Buttykay Odön* kalocsai főgimn. V. o. t. nyerte meg.

A **Vörösmarty-szobor** javára «Vörösmarty-szám»-unk fejében folytatólagosan a következő tanintézetektől kaptunk adományokat:

Múlt heti kimutatásunk	1014 kor. 77 fill.
Debreczeni állami főreáliskola	20 " "
Dévai főreáliskola	6 " "
Ungvári állami reáliskola	5 " 50 "
	1046 kor. 27 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Herus. A «Magyar Nyelvőr» előfizetési díja egész évre 10 korona. Szerkesztősége: Budapest, VII. kerület, Newyork-palota (Simonfi Zsigmond a szerkesztője). — **G. A.** (Nagyvárad.) Az *Emke* címe Kolozsvár (ügyvezető alelnök Sándor József orsz. képviselő). *Képzőművészeti Társulat*, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 14. **F. M. K. E.** székhelye úgy tudjuk, hogy Kassán van. A tagsági díjak különbözők. Előbb jelentkezni kell, az egyesület majd elküldi a tagsági díjról szóló nyugtatványokat esetről-esetre. — **Tibet.** A mihez ön anyagot kér, az középiskolai tanuló erejét meghaladó téma. Nagy és tudós elmék századokon át fáradoztak annak megfjtésén. Válaszszon erejéhez és tudásához mért tételt. A nyers anyag ehhez még nem elég. Adomákról is fogunk gondoskodni. Erre mi már régebben gondoltunk. — **M. Ö.** 1. Nem kell. 2. Regényfolytatás csak most kivételesen jelent meg könyvalakban, mert az új előfizetők oly tömegesen jöttek, hogy előbbi számaink mind elfogytak. 3. Kérdését közöltük az illető rovat vezetőjével, ő majd felelni fog. — **Possel István.** Köszönjük szives figyelmzetését. A dolognak mi is utána járunk. A *hazafias czégér* alatt sokan visszaélnék a jóhiszemű közönség bizalmával. — **K. A.** (Temesvár.) Az a barátod téged megtréfált fiam. Kérdezd meg tőle,

hogy ő csinált-e valaha *hatszáz jó rejtvényt?* — **Novszky Sándor** (Makó) előfizetők el szeretne osztrák és magyar filléres bélyegeket adni, természetesen elhasználtakat; ha valaki tudja, hogy hol vesznek ilyeneket, tudassa velünk, mert mi bizony nem tudjuk. — **Eckstein Sándor** (Lugos) kéri Devecseri Ernő (Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.), hogy írjon neki bővebben képes levelezőlap-gyűjteményéről. — **M. R.** Megkapja, ha két évi gyakorlat után a budapesti vagy kolozsvári egyetemnek a hallgatója lesz. — **Vezér.** A választ, ha megérkezik, tudatni fogom önnel. — **Ifj. T. Gy.** Közölni fogjuk. Effajta holmikkal csak kopogtasson be minél gyakrabban. — **Molnár.** (Komárom.) Azokat a számokat már nem küldhetjük el, mert a fennmaradt példányokat a kiadóhivatal beköztette. — **T. S.** (Gyoma.) Igen jó a Franklin-Társulat kiadásában megjelent Tipray-Schubert-féle «magyar-német szótár». Ára 4 korona. — **P. H.** (Pozsony.) Azt a költeményt nem ismerjük. Ha az íróját tudná, könnyen útba igazítanók. Az irodalomtörténet nem ismeri, mint fontos témákat. — **Julius.** 1. Kívánsága szerint közhírré tesszük, hogy ön el szeretne adni egy külföldi bélyeggyűjteményt 10 koronáért. 2. Rejtvényt beküldeni lehet, ha sikerült, közölni is fogjuk, sőt a nevét is aláírjuk. 3. Közvetítői díjat nem fogadunk el sem öntől, sem másától, azért hát ne kötelezze magát arra, hogy bizonyos föltétellel előfizet lapunkra tovább is. Öcsém, a «Tanulók Lapja» nem üzleti vállalat! — **B. J.** (Szeged). Megkaphatja a Franklin-Társulatnál. Füzetenként 40 f. — **Tekus Oszkár.** Megkaphatja. Ára fűzve 4 korona 80 fillér, kötve 6 korona 40 fillér. — **F. J.** (*Vágy.*) Biztató kísérlet. Még nem közölhető, de öntől fogunk mi még közölhető is olvasni. — **Lantos.** (*Hol a tavasz...*) Még gyöngéske. Látszik, hogy kevés a mondani valója. A verseknek vagy *érzelmi* vagy *eszméi* tartalmának kell lennie; az egyszerűségével és igazságával hat meg, ha költői formába öltöztetjük, az eredetiségével és mélységével. Tehát még várjunk a sikerrel. Egyébként meleg, elismerő sorai arról tanúskodnak, hogy szeret olvasni és okulni. Petőfi ág. evangélikus vallású volt, de hát ez remélem mellékes dolog. — **H. E.** 1. Te fiam először is beküldötted «első megpróbálkozásodnak a virágát» — hm, kissé zöld virágocska. Ejnye, ejnye, fiam, hogy is mertél te *ilyen* verset írni? . . . 2. Képrejtvényed rajza oly apró, mintha apró bollaik kelték volna lábra. 3. A ki katonavőrső akar lenni, az *kaphat* ösztöndíjat, csak az a kérdés, hogy *kap-e*. 4. A *T. L.*-nak annyival több előfizetője lesz, a hányat majd te fogsz gyűjteni, mert gyűjtőívet küldünk. — **K. Gy.** Kisfaludy verse nagyon a füledbe csengetett, mikor ezt a versikét költötted, no de azért a versike nagyon gyöngyös lesz. — **Verselő.** Az önképzőkör bírálati gyakran nem fognak az én ítélettel megegyezni, de hát mi külön-külön szempontból ítélünk. A mi ott *jó*, az nekem esetleg nem felel meg. Újabb szerzeményeiben (*Isten, Lehull e az ég, Nekem ne is...*) egy-két jól hangzó sor akad, de egészben véve egyik sem válik ki. Verselgető kedve van, a forma iránt is bizonyos fogékonysága, de hát várnia kell még, s a ki nagyon türelmetlen, az egyúttal elbizakodott is. Ettől óvja meg önt a józan önbírálat.

AJANDEKUL

kiválóan alkalmasak a

fotografáló készülékek,

Laternamagikák, Sciopticonok, mivel szórakoztató és tanulmányos időtöltést nyújtanak, B5 választékban lap-haték 8965

Veszprémi Samu utóda

PEJTSIK KÁROLY

fényképező-czikk szaküzletében,

Budapesten, IV., Károly-utca 1

Január hó 1-től főszület. IV., Város ház-utca 1. szám, Standard-palota, Kossuth Lajos-utca sarok.

Arjegyzeik kívánatra ingyen.

Kodakok, albumok, kartonok.

Objektívök, kamrák. Filmek, lenvizek, vegyszerek.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre — 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre — 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre — 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		

«DEBRECZENI GYORSÍRÓ».

A debreczeni főiskola gyorsíró egylete e czímen vegyes tartalmú havi folyóiratot ad ki. Ez a tény maga elegendő tanúság arra nézve, hogy a debreczeni tanuló ifjuság körében a gyorsírás tanulása fontos szerepet játszik.

Lapunkban már több alkalommal szóvá tettük, hogy minő dicséretes dolog az, ha a középiskolai ifjuság e tekintetben is buzgólkodik. A mai viszonyok között a megélhetés, főleg a szegényebb sorsú ifjak számára, nem tartozik a legkönnyebb dolgok közé. A ki az egyetemi évek nehézségeivel szembe akar szállani, annak ugyancsak vértezett kebellet kell a középiskolát elhagynia. A nyelvtelhetséggel megáldottaknak több nyelvet kell az anyanyelven kívül megtanulniok, a kinek e tekintetben legyözhető akadályai vannak, az igyekszik egyéb ügyességet szerezni a szépírásban, testgyakorlatban, zenében, gyorsírásban, mert minél több oldalú a képzettsége, annál több reménye lehet arra nézve, hogy az új viszonyok közé kerülve: tisztességes kenyérkeresethez jut.

Igen élénken emlékszem még arra a tanuló-társamra, a ki egyike volt a legszorgalmasabb orvostanulóknak, amde anyagi viszonyai nem engedték, hogy csupán tanulmányaival foglalkozhassék. Kenyérkeresetre is kellett gondolnia. Minő öröme volt akkor, hogy egy novella-író, kinek gyöngye szemei voltak, szerződtette őt. Mikor az első öt forinttal jött haza — ragyogott az arca, esillogott a szeme. Keserves munka volt igaz, éjfélig kellett másolgatnia, de a szegénységet megnyihiti az a tudat, hogy az ember tud valamit keresni.

A középiskolában aránylag ritkán van szükségünk a gyorsírásnak, mint segítő eszköznek fel-

használására, de már a felsőbb iskolákban, hol kész tankönyvek nem várnak reánk: csaknem elkerülhetetlenül szükséges. Hozzá tartozik a boldogulás eszközeihez. Először hozzászoktatja az ifjút ahhoz, hogy állandóan figyeljen, hogy rendszeresen eljárjon az előadásokra, s már e két körülmény maga is kiszámíthatatlan haszonnal szokott járni.

De meg magában véve is hasznos a gyorsírás. Módot nyújt arra, hogy az, a ki meglehetősen gyakorlottságra tett már szert a gyorsírásban, önállóan kombinál: a meglevő rövidítésekhez újakat eszel ki, s mert megszokja, hogy mindent figyelmesen végighallgasson, ez a figyelem második természetévé válik. A ki pedig jól tud figyelni másra, az ismeretei szerzésének egyik legáldásosabb módját szerezte meg.

A középiskola alkalmas ad minden tanulóknak arra, hogy gyorsírást tanulhasson. Az első évben akad is rendszeresen fölös számmal jelentkező. A tárgy az újság ingerével hat az ifjúra, s mindaddig, míg újság, buzgóan elbábrálgat vele, csak hogy a jelentkezők legnagyobb részében hiányzik a kitartás. Beleúnnak, s kimaradnak.

Nos hát az ilyen változó szorgalmú, hamar beleúzó diákok rendszeresen nem szokták semmiben sokra vinni.

Az átlagos eredmény kevés ahhoz, hogy valamilyen utóbb kiváljunk. A ki belekezd, ne lankadjon, ne legyen türelmetlen, egyszerre mesterré nem válhatik, amde a gyakorlat meghozza azt, a mire vágyakozik. Ha a kusza, misztikus vonalak titka világossá leszen előtte: a fiatal gyorsíró egy új világnak leszen honpolgárává. A repülő szó nyakába féket vet, s diadalmasan hajtja könnyed igába.

G. M.